

protimluv

REVUE PRO KULTURU → 3/4/2015 → CENA 80 Kč

Liscence na kradení

Bernd M. Schmid

„Chci Ti dnes říct krátký příběh, abych ještě více zdůraznil zvrácenost finančního systému. Představ si jednoduše následující. Chtěl jsi před 100 lety plachtit z Bombaje zpátky do Londýna. Na přístavním molu jsou dvě plachetnice. Obě odplouvají ve stejný čas, jsou stejně velké, stejně hezké, stejně rychlé atd. S kterou z obou lodí bys odplul?“

Můj nejlepší kamarád Fritz němě pokrčil svými rameny...

„Dobře. Jednodušší rozhodnutí bude, když Ti dám dodatečně následující informace: Kapitán na první lodi obdrží provizi za zboží, které dorazí do Londýna, a musí plout taky. Avšak jeho kolega na druhé lodi je placen za každou tunu, kterou naloží. I přesto, že nabere mnohem více, než loď uveze. Svou odměnu si může v každém případě ponechat. Dokonce i když se loď potopí, anebo bude vyloupena piráty. On sám na lodi plout nemusí. Pro kterou ze dvou lodí by ses nyní rozhodl?“

„Pro první, samozřejmě.“

„Je to relativně jednoduché. Tímto způsobem byly v posledních letech naloženy na druhou loď takřka všechny velké ekonomiky, jejichž zániky nyní musíme víc a víc zažívat.“

„Jednoduché? Není v opravdovém životě přece všechno mnohem víc složitější?“

„Ne. Pro laika je obtížné pochopit, co se vlastně děje, skrz stále nově vznikající záhadně znějící zkratky složitých a nerosozumitelných finančních produktů. Všechny tyto kamufláže ovšem mají jen jeden účel: Skrýt skutečnost, že zase jednou bude někdo zaplacený za naložení, resp. přetížení lodi, bez toho, aby sám musel plout.“

„Bezohlední, chamtiví bankéři nás takto zahnali do záhuby. Musí se jim v tom zamezit. Volná hra trhu selhala, a proto je třeba přísných pravidel a intenzivní státní kontroly.“

„Jsi na správné cestě, ve skutečnosti ale tato myšlenka obchází pravé problémy. Osel, jak známo, následuje mrkev, kterou mu je máváno před nosem.“

Když osel jde špatným směrem, není to ovšem jeho chyba, není to ani chyba jeho nenasytnosti po mrkvích, ale je to chyba té osoby, která nedávala pozor, kam mu mrkev nastavuje. Nenasytnost, jak úžasné to může znít, je dobrá, protože činí osla i bankéře ovladatelnými.“

„Byly to Státy, které selhaly, protože nechaly nenasytnosti volný průběh a nesměřovali ji do správných kolejí.“

„Jak tomu mám nyní rozumět?“

„Velmi dobrým příkladem pro to jsou PIK-Notes. Je to úžasný typ úvěru, se kterým v minulých letech investoři zařadili velmi riskantní firemní akvizice. U PIK-Notes nejprve dlužník neplatí úroky ani amortizaci. Uhradí celou fakturu až na konci – možná! Ku příkladu s PIK-Note, úročenou s 9% na 5 let ve výši 100 milionů Euro za účelem pořízení firmy vyrábějící třeba zahradní trpaslíky, slibuje 'stádo kobytek', na konci pak stačí zaplatit zpět 154 milionů.“

„To je přece opravdu skvělý způsob, když si chceš koupit něco, na co v podstatě ani nemám. To zkusím hned zítra. Půjdu do banky, udělám to s téma PIK-Notes a koupím si za ně dům, ve kterém pak můžu dalších pět let žít.“

„To se Ti s největší pravděpodobností nepovede, protože žádný zdravý uvažující bankéř by nepišel na nápad upustit od úroků a amortizace za půjčku po celou její dobu. Když ale – jako u PIK-Notes – takový 'jedovatý odpad' kompletně přeprodá, neponechá riziko a bude kasírovat provize, takže situace bude vypadat úplně jinak. Takhle byly v posledních letech prodány PIK-Notes za více než několik miliard Euro, a proto nám – jako rizikové úvěry za nemovitosti, které spustily realitní krizi v roce 2008 – poleť kolem hlavy, když první začnou být za cca. 2 až 5 let splatné.“

„Chceš tím říct, že konec finanční krize je ještě v nedohlednu?“

„Chci tím dokonce tvrdit, že finanční krize ještě ani pořádně nezačala a že nám v dalších letech kolem hlavy proletí ještě spousta záhadných a neprůhledných finančních produktů.“

„Ale proč se ale taková blbost vůbec prodává?“

„Odpověď je úplně jednoduchá. Protože existují lidé, kteří našli způsob, jak obchodováním s vysoce riskantními produkty vydělat peníze – bez vlastního rizika!“

„Můžeš mi to prosím vysvětlit přesněji?“

„Velmi rád. Když si vezmeme například hedgeový fond, který kupuje PIK-Notes pro firmu vyrábějící zahradní trpaslíky, obdrží nejdříve poplatek za správu – obvykle ve výši 1,5% ročně. Za pět let je to tedy celkem 7,5%. Navíc dostane 20% předpokládané výkonnosti ve výši 100 milionů na 154 milionů Euro a ty mu jsou jednou za kvartál, půlročně nebo ročně vyplaceny. Celkem tedy dostane 18,5%, resp. miliony Eur. V každém případě ale o hodné dřívě, než se po pěti letech ukáže, jestli jeho investoři – např. penzijní fondy nebo životní pojištění, za kterými stojí běžní vkladatelé a střadatelé – vůbec ještě uvidí svůj vklad někdy zpátky. Pro hedgeový fond bylo všechno bez rizika a svůj poplatek si může nechat i tehdy, když věc okolo zahradních trpaslíků nakonec nedopadne dobře a jeho investoři o všechno přijdou. Celá věc je mnohem lepší než vykrást banku, protože je to zaprvé legální a zadruhé máte 5 let na to celou kořist odložit stranou.“

„James Bond by to nejspíš celé označil jako 'liscence na kradení'. Nemůžou být tyto PIK-Notes zakázány zákonem?“

„Všechno, co by se muselo udělat, je: Zakázat platit kapitánům předem a tyto ještě přivázat řetězem k loďnímu zábradlí, aby věděli, že jim pro případ nouze nebudou k dispozici záchranné čluny. A už budou naše lodě zcela spolehlivé a bezpečně naloženy...“

Přeložil Walter Stricker

Bernd M. Schmid (* 1967)

pochází z Meersburgu v Německu, nyní žije v Ostravě. Píše pod různými jmény, jako Antonio M. Dorado nebo Argon Avedias, vydal např. knihu Pohádka spravedlivého a svobodného státu (Das Märchen vom gerechten und freien Staat). Více na www.finanzen-punk.de.